

Správa o činnosti zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie - Komunitného centra Litava za rok 2021

KC Litava ako zariadenie sociálnych služieb krízovej intervencie registrované a pôsobiace podľa Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja vytvára priestorové a materiálne podmienky pre komunitný rozvoj, komunitnú rehabilitáciu, komunitnú a sociálnu prácu, poskytovanie sociálnych služieb v obci Litava. Prostredníctvom poskytovania sociálnych služieb krízovej intervencie prispieva k predchádzaniu vzniku alebo stupňovaniu nepriaznivých sociálnych situácií a napomáha k riešeniu miestnych sociálnych problémov, sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených ľudí na lokálnej i individuálnej úrovni, prispôsobovať svoju činnosť lokálnemu kontextu a identifikovaným potrebám. Poskytovateľom sociálnych služieb (prevádzkovateľom) zariadenia je Obec Litava.

Od roku 2015 je Komunitné centrum Litava zaregistrované ako poskytovateľ sociálnych služieb. Od 01.07.2016 bolo zapojené do realizácie Národného projektu Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni, ktorý trval do 31.08.2019. Vytvára priestorové a materiálne podmienky pre komunitný rozvoj, komunitnú rehabilitáciu, komunitnú a sociálnu prácu, poskytovanie sociálnych služieb, realizáciu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže a sociálnej kurately. Prostredníctvom poskytovania komplexných sociálnych a komunitných služieb prispieva k predchádzaniu vzniku alebo stupňovaniu nepriaznivých sociálnych situácií a napomáha k riešeniu miestnych sociálnych problémov, sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených ľudí na lokálnej i individuálnej úrovni. Od 01.07. 2021 je v Komunitnom centre Litava dostatočný počet zamestnancov čiže 4, a to:

- Mgr. Lenka Mydlová – odborný garant KC
- Mgr. Ingrid Jedličková – odborný pracovník KC
- Martina Gašparová . pracovník KC
- Margita Vicianová – komunitný pracovník KC

Komunitné centrum Litava je v súčasnosti financované zo zdrojov Národného projektu Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni a je prepojený na finančný rozpočet zriaďovateľa komunitného centra. Obec Litava v zmysle zmluvných podmienok Zmluvy o spolupráci uzavretej s Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodina Slovenskej republiky zabezpečuje výkon KC. IA MPSVR SR určuje záväzné postupy a povinnosti Poskytovateľa pri výkone odborných činností, obslužných činností, ďalších činností a aktivít komunitného centra. Ostatné skutočnosti sú upravované platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi SR a EÚ.

Činnosť komunitného centra je daná – v oblasti odborných činností Zákonom č. o 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších zmien a predpisov (napr. sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, preventívne aktivity, záujmová činnosť a ďalšie). Komunitné centrum naplňa rôzne obligatórne činnosti, ktoré sú stanovené Zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a realizuje aj ďalšie činnosti nad rámec zákonom definovaných činností. Poskytovanie týchto činností reflektuje identifikované potreby jednotlivých cieľových skupín.

Komunitné centrum hľadá predovšetkým možnosti, ktoré napomáhajú k riešeniu nepriaznivej sociálnej situácie všetkých obyvateľov obce, a to formou rôznych odborných činností, aktivít a programov. Činnosť KC je zameraná primárne na systematickú prácu s deťmi, mládežou, dospelými, rodinami, seniormi, občanmi s MRK, ako aj spoluprácu s rôznymi úradmi, vzdelávacími inštitúciami, zdravotníckymi a špecializovanými zariadeniami.

KC realizovalo v roku 2021 obligatórne činnosti stanovené, ktoré sú zakotvené v Zákone č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Sociálne poradenstvo je profesionálna odborná činnosť, vykonávaná odborníkom a založená na vzťahu, podpore, pomoci, rozvoji, optimálnom uplatnení klienta na jeho reálnej orientácii v živote. Sociálne poradenstvo slúži na odstránenie, prípadne aspoň zmiernenie negatívnych návykov alebo spôsobov správania klienta a jeho začlenenia do spoločenského rámca, rodiny, pracovného kolektívu, komunity. V rámci tejto činnosti sa poskytovalo poradenstvo: riešenie exekúcií, zdravotný stav klientov, komunikácia s rôznymi organizáciami a inštitúciami, riešenie nezamestnanosti, vzdelanie, (zdravotné poisťovne, Soc. poisťovňa, ÚPSVaR a jeho rôzne pracoviská, exekútorské úrady, obvodní a špecializovaní lekári, Okresný súd Zvolen a Veľký Krtíš, polícia, nemocnice, vojenský archív, právnici, Centrum právnej pomoci, asistent osvetu zdravia, Centrum pre deti a rodiny Trnava a Kremnica, Špeciálna základná škola Krupina, MŠ a ZŠ Cerovo, MŠ Litava, ZŠ Litava, asistent osvetu zdravia

Prostredníctvom vzdelávacích a voľnočasových aktivít poskytovaných ambulantnou alebo terénnou formou boli klienti vedení k vytváraniu svojpomocných skupín, ktoré majú možnosť prispieť k zmene svojej životnej situácii, ale zároveň aj k zmene riešenia rôznych problémov v rámci komunity. Komunitné centrum je zamerané na prevenciu, intervenciu a motiváciu riešiť sociálny problém a snaží sa o komplexné zlepšenie životných zručností klientov.

Pandémia ovplyvnila aj tento rok 2021 fungovanie komunitného centra. Tento rok sme mali menej klientov, ale aj aktivít. KC je miesto, kde sa ľudia z okolia môžu schádzať a načerpať iné podnety, než im poskytuje ich každodenná rutina. Prebiehajú tu rôzne komunitné aktivity, ale aj základné a špecializované poradenstvo v oblasti práce, sociálnych vecí či financií.

Pre deti a mladých ľudí zo znevýhodneného prostredia sú komunitné centrá miestom, kde sa môžu nielen stretávať a rozvíjať v rámci skupinových aktivít, ale aj pracovať na svojom vzdelaní. V centre majú

ideálne podmienky na to, aby si v pokoji a sústredene urobili domáce úlohy, majú k dispozícii školské pomôcky a prístup k počítaču. S príchodom pandémie sa však oklieštili nielen aktivity v centrách, ale aj prístup detí k vzdelaniu.

V období preventívnych opatrení spojených so zamedzením šírenia vírusu COVID-19 sa počet a forma služieb menila na základe nariadení, a zároveň i potrieb klientov. V období opatrení spojených s prevenciou šírenia vírusu COVID-19 bolo náplňou terénnej sociálnej práce vytvárať priestor na rozhovory s klientmi o ich náročnej psychickej, ale i ekonomickej situácii, poskytovať im materiálnu pomoc vo forme ochranných pomôcok a zvýšiť informovanosť o vzniknutej situácii a jej dôsledkoch. Pracovníčky KC spolu s intervenčným tímom navštevovali domácnosti v MRK, kde sa objavili jedinci s príznakmi na COVID-19, ktorí boli následne testovaní, upozornení na karanténne opatrenia a v prípade zhoršenia zdravotného stavu potrebné kontaktovať svojho obvodného lekára. V období oboch „vln korona krízy“ sme sa snažili flexibilne reagovať na potreby našich klientov, dať im priestor, aby aj vďaka rozhovorom mohli ventilovať svoju frustráciu, neistotu a získali tak pocit opory na zvládnutie nepríjemnej situácie. Exteriér bol ideálnym miestom na poskytovanie poradenských rozhovorov v období prísnych opatrení. Poradenské služby sú určené najmä mladým dospelým, alebo rodičom či blízkym osobám detí, ktoré navštevujú Komunitné centrum, ale v prípade potreby aj samotným detským klientom. Komunitné centrum má na vysokej úrovni nadobudnutú spoluprácu s asistentkou osvetu a zdravia, ktorá v MRK pôsobí.

Základné poradenstvo	Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov	Špecializované poradenstvo
816	576	297

Forma skupinových aktivít sa menila v závislosti so zmenou situácie spojenou s prevenciou šírenia ochorenia COVID-19. V oblasti zákonom definovaných odborných činností sa ďalej poskytovala pomoc aj pri:

- **Pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia (PSD)**

Aj v roku 2021 prebiehala školská príprava v priestoroch KC 5 krát týždenne. Deti pracovali pod dohľadom pracovníčok, pripravovali si úlohy, projekty do školy, precvičovali si cudzie jazyky, učili sa pracovať s počítačom. Táto aktivita je pre deti veľmi atraktívna a potrebná. Mnohé deti, ktoré nás navštevujú, majú problémy so zvládaním učiva. Niektoré deti nemajú v domácom prostredí fyzický priestor na písanie domácich úloh, či už kvôli chýbajúcemu písaciemu stolu, alebo kvôli nedostatku súkromia atď. Bežné platené doučovanie je pre tieto rodiny finančne nedostupné. Predškolská príprava je určená pre deti od 4 rokov a jej účelom má byť uľahčovať deťom nástup do školy, najmä tým, ktoré nenavštevujú materskú školu. Počas predškolskej prípravy sa deti učia základné hygienické a

samoobslužné činnosti, učia sa rozlišovať a pomenovať farby, tvary a čísllice, rozvíjať si slovnú zásobu, jemnú a hrubú motoriku. Samotná jej forma a počet detí v skupine sa pri týchto aktivitách odvíjal od opatrení súvisiacich s prevenciou šírenia vírusu COVID-19. V období najprísnejších opatrení sme boli nútení predškolskú prípravu a doučovanie pozastaviť, no hneď ako to bolo možné, flexibilne sme reagovali a prispôbobi priestor i počet detí v skupine a pokračovali v aktivitách.

Keďže opäť boli plošne zatvorené školy alebo triedy, nakoľko sa riadili školským semaforom mali možnosť deti a mládež dištančne vzdelávať čiže pripojiť sa na online vyučovanie. Pri aktivitách rôzneho charakteru sa pracovníčky KC riadili vždy aktuálnym usmernením od MPSVR týkajúceho sa poskytovania sociálnych služieb v kontexte platných opatrení platných a samozrejme za prísnych bezpečnostných a hygienických opatrení.

- **Preventívne aktivity (PRE)** - Cieľom preventívnych činností je prostredníctvom motivácie, vzdelávania, aktivizácie a dobrovoľníckej činnosti prevencia vzniku nepriaznivých situácií a podpora sociálneho začleňovania detí, mládeže a dospelých. V legislatívnom poňatí je preventívna aktivita činnosťou, ktorú zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách definuje ako „*odbornú činnosť zameranú na predchádzanie rizikovému správaniu fyzickej osoby, rodiny alebo komunity a na predchádzanie rizikovým situáciám a na ich prekonanie alebo riešenie.*“

- **Záujmová činnosť (ZC)** - Cieľom záujmovej činnosti je aktívne, kvalitné, bezpečné a zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže, rozvoj životných zručností, kompetencií, schopností, znižovanie výskytu sociálno-patologických javov a rizikového správania a podpora budovania vzájomných kontaktov a akceptácie medzi deťmi a mládežou z rôznych skupín (Rómami a nerómami, deťmi

z rôznych sociálnych vrstiev). Týchto aktivít sa zúčastňovali deti, mládež, ale aj dospelí klienti.

Pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia (PSD)	Záujmová činnosť (ZC)	Preventívne aktivity (PRE)
211	244	64

K 31.12.2021 KC Litava má vo svojej databáze evidovaných **288** klientov.

V priebehu kalendárneho roku 2021 bolo v KC Litava zrealizovaných aj aktivity v rámci komunitnej práce, a to v počte **10**. Zmyslom komunitnej práce sú aktivity je najmä podporovať miestnych obyvateľov v tom, aby si všímali problémy, ktoré sa vyskytujú v ich prostredí, aby vedeli, aké prostriedky môžu použiť pri zmene a riešení problémov. Výborným priestorom na stretávanie sa sú rôzne komunitné akcie. Tento rok sme mali realizované nasledovné:

- **Mapovanie potrieb:** získať podnety a potreby od občanov, zmapovať ich potreby. Aký je podľa nich najväčší problém v obci, čo je potrebné riešiť.
- **Osveta komunity:** priblíženie všetkých dostupných informácií občanom obce o opodstatnenosti očkovania proti COVID 19.
- **Oslovenie členov komunity do komunitnej rady:** oslovenie a poskytnutie informácii členom komunity za účelom ich zapojenia sa do komunitnej rady.
- **Zasadnutie Komunitnej rady:** oboznámiť členov Komunitnej rady s mapovaním potrieb a jeho výsledkami. Tejto komunitnej rady sa zúčastnili zatiaľ len Asistent osvetu zdravia, OOPZKA Krupina, poslanec obecného zastupiteľstva Litava. Komunitná rada sa bude rozširovať o ďalších členov.

Nepravidelných skupinových aktivít bolo v roku 2021 realizovaných **31**, každá aktivita bola zameraná niečo iné, napr.:

- **Finančná gramotnosť:** Osveta v oblasti dobrého hospodárenia s finančnou hotovosťou.
- **Pohybové ústrojenstvo:** Zvýšiť zdravotné povedomie u obyvateľov obce. Motivácia občanov k pravidelnému pohybu, predchádzanie problémov pohybového ústrojenstva.
- **Zelená domácnosť:** Ako žiť ohľadupľnejšie k našej planéte, prírode a ľuďstvu.
- **Ranč u Ňuňa:** Spoznávanie okolia obce, získavanie nových informácií o zvieratách a starostlivosti o ich.

V danej obci sa v mesiaci September 2021 uskutočnilo mapovanie potrieb. Oslovených bolo 75 respondentov z toho 35 z majoritnej časti obce a 40 respondentov z minoritnej časti obce. Mapovanie potrieb prebehlo dotazníkovou formou a návratnosť bola 100%. Pracovníčky Komunitného centra osobne navštívili domácnosti našich respondentov.

Výsledky dotazníka boli vyhodnotené po jednotlivých otázkach a znázornené sú v tabuľkách a grafoch. Dotazníky boli anonymné. Na vyhodnotenie jednotlivých údajov bola použitá webová aplikácia, ktorá nám jednotlivé otázky vyhodnotila v percentách.

Z mapovania potrieb nám vyplynulo nasledovné:

- Čistota verejných priestranstiev – 52,0%
- Detské ihriská a priestor pre stretávanie mládeže – 47,9%
- Nelegálne skládky – 45,3%
- Spolunažívanie a vzťahy obyvateľov – 41,1%
- Nedostatok pracovných príležitostí – 37,0%
- Separácia odpadu – 12,0% (separácia komunálneho odpadu sa prevažne týka obyvateľov MRK)
- Voľne pobežujúce psy (prevažne sa týka MRK)
- Rýchla jazda mladých na autách (ide prevažne o mládež, ktorá ešte nemá vodičské oprávnenie na vedenie vozidla – týka sa MRK)

Pracovníčky Komunitného centra tieto jednotlivé najzávažnejšie problémy budú riešiť na stretnutí Rady Komunitného centra, ktorá by sa mala skladať z obyvateľov tak ako minority tak aj minority, ale aj starostka obce, špecialisti PZ, pracovník zo životného prostredia. V rámci diskusie očakávame návrhy na riešenie týchto problémov a participáciu od prizvaných hostí ako odstrániť alebo minimalizovať jednotlivé problémy, ktoré sa v danej obci sú.